

Tiha voda brijeg dere

Prije nekoliko dana gledao sam na televiziji proslavu povodom 70. godišnjice iskrcavanja savezničkih snaga u Normandiji. Stotine padobrana prekrilo je vedro plavo nebo kako bi se obilježio početak kraja Drugog svjetskog rata. Dok su se polagano spuštali na pjeskovitu obalu Atlantskog oceana, na tlu su ih čekali ratni veterani i političari u odijelima i kravatama. Navečer, u toplini svojeg doma i uz psa dalmatinca, koji je drijemao ispod pisaćeg stola, upalio sam svjetlo i uzeo kemijsku olovku da zapišem dojmove.

Sretan sam, pomislio sam, da svi živimo u miru i da je i moja zemlja sada dio Europske unije. Ta je zajednica europskih naroda upravo nastala kako više nikad ne bi bilo rata. Ondje, gdje su nekad bile granice i minska polja, sada raste cvijeće i protežu se biciklističke staze.

No je li moja zemlja tek sada dio Europe? Ne, ona je to oduvijek bila. Uostalom, padobrani kojima su se spuštali vojnici izum su Fausta Vrančića iz 16. stoljeća, Hrvata iz Šibenika koji je studirao i živio u Češkoj, Slovačkoj i Italiji. Nadalje, kravata, danas nezaobilazan dio muške mode u cijelom svijetu, dolazi od francuske riječi „Croate”, što znači Hrvat. U 17. stoljeću hrvatski vojnici koji su služili u vojsci kralja Luja XIII. nosili su oko vrata oslikane marame. One su ubrzo privukle pozornost francuskog dvora, naznačivši tako početak elegantnog stila odijevanja u Europi.

A da bih ovo mogao pisati, služim se sredstvom koje je početkom 20. stoljeća izumio naturalizirani Hrvat Slavoljub Penkala, izumitelj nizozemsko-poljskog podrijetla. On se sa svojom obitelji nastanio u Zagrebu, osnovao tvornicu olovaka koja je tada bila najveća na svijetu i, među ostalim, patentirao i nalivpero, termos-bocu i deterđent za pranje rublja. Moja baka i danas kemijsku olovku zove „penkala”. Nemojmo zaboraviti velikog Nikolu Teslu, rodnom iz Smiljana u Hrvatskoj, bez kojeg možda ne bismo imali svjetlost da nije izumio izmjeničnu struju.

Isto tako, malo ljudi zna da na hrvatskom otoku Braču postoji velik kamenolom iz kojeg potječe čuveni brački kamen od kojeg su, osim raskošnih građevina u priobalnim gradovima Hrvatske, građene i palače u Veneciji, zgrade parlamenta u Budimpešti i Berlinu te Bijela kuća u Washingtonu. „Da”, pogledao sam tada svojeg bijelog psa s crnim mrljama, „i ti si podrijetlom iz hrvatske pokrajine Dalmacije!”